

« ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΟΥ ΜΑΣ ΛΕΙΠΕΙ ...»

Η εφημερίδα «ΒΗΜΑ» των Αθηνών είχε δημοσιεύσει προ ετών-όταν εκδόθηκε το περιοδικό «ΣΚΑΚΙ» του αειμνήστου Ζορμπά- ένα χρονογράφημα του κ. Παύλου Παλαιολόγου, με τίτλο «Το μάθημα που μας λείπει ...», το οποίο και αναδημοσιεύουμε. Την μεταφορά, από την καθαρεύουσα της δεκαετίας του '60 στη σημερινή καθομιλουμένη, έκανε ο Γιώργος Διαμάντης.

« Μια φτωχή σ? εμφάνιση φυλλαδούλα . Κι ένας τίτλος που δε λέει τίποτα στον αμύητο : **« Σκάκι».** **Μηνιαία Επιθεώρηση Ζατρικίου.**

Η πρώτη, νομίζω, που εκδίδεται στον τόπο μας. Που σημαίνει ότι υπάρχει ένας αριθμός σκακιστών, ικανός να συντηρήσει το δημοσιογραφικό τους όργανο. Να ένα παιχνίδι που δεν είναι παιχνίδι. Του λείπουν οι κυριότεροι παράγοντες που αποτελούν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των παιχνιδιών του πράσινου τραπεζιού : η τύχη και το κέρδος. Γι? αυτό θα σας έλεγα να το παρακολουθήσουμε σήμερα με τη σοβαρότητα που του οφείλεται. Τι κρίμα να μην έχει εισαχθεί στα σχολεία μας! Το λέω σοβαρά. Υπάρχουν χώρες όπου είναι υποχρεωτική η διδασκαλία του. Γιατί όχι και σ? εμάς; Θα ήταν πιο χρήσιμο από την ιστορία της κυρίας Πετεφρή και πολύ πιο ηθοπλαστικό από τις ανεκδιήγητες ντροπές των Λαβδακιδών και των Ατρείδων, που αποτελούν αντικείμενο διδασκαλίας στα σχολεία μας. Θα ήταν ασφαλώς πιο ωφέλιμο από τις πανουργίες του Οδυσσέα, οι οποίες διδάσκονται σ? ένα λαό που, από ιδιοσυγκρασία και από παράδοση, ρέπει προς την πονηρία και κάνει σύγχυση μεταξύ καπατσοσύνης και ευφυΐας.

Ένα μάθημα υπομονής, σκέψης, συγκέντρωσης, προσοχής. Ούτε παραγγελία να το είχαμε. Ότι ακριβώς λείπει από τον Έλληνα. Άρνηση της κουτουράδας. Άρνηση της τσαπατσουλιάς και της προχειρότητας. Άρνηση της τύχης, ελεεινής θεάς που με τόσο φανατισμό προσκυνούμε. Άρνηση των «ανυπολόγιστων παραγόντων» στους οποίους, κάθε φορά που δίνουμε μια μάχη, στηρίζουμε το μεγαλύτερο μέρος των ελπίδων μας. Άρνηση της

πονηρίας, της απάτης, της ζαριάς, του καταφερτζισμού, της ματσαράγκας, του κόλπου, της πλαγίας οδού, της τρικλοποδιάς, των κλειστών χαρτιών, της μηχανής που στήνουμε, της εξυπνάδας, με την έννοια που δίνουμε στη λέξη, της ικανότητας δηλαδή να παρακάμπτουμε τις πόρτες και να μπαίνουμε από τα παράθυρα.

Τόσα χαρίσματα και να μην έχει επιβληθεί δια νόμου σε κάθε Έλληνα η υποχρέωση, μαζί με τ' άλλα διπλώματά του, να παρουσιάζει και το πιο ενδιαφέρον απ' όλα : το δίπλωμα του σκακιστή. Θα ήταν μια απόδειξη ότι κάποτε στρώθηκε στη δουλειά, κάποτε ακόνισε το μυαλό του, κούρασε τη σκέψη του, αγνόησε την τύχη και στήριξε την επιτυχία στις δυνάμεις του.

Εκεί μπροστά στη σκακιέρα θα μας έδειχνε το μέτρο των ικανοτήτων του. Κυνηγός της εύκολης επιτυχίας, όταν έσκυβε στο σκάκι θα καταλάβαινε ότι δεν μπορεί να περιμένει τη νίκη παρά μόνο από τον εαυτό του τον ίδιο : από τη φρόνηση, το θάρρος, την εγκαρτέρηση, την ένταση της προσπάθειας. Τίποτα απ' την τύχη. Αυτή στο σκάκι είναι η μεγάλη ηττημένη. Πλήρης ανατροπή του θρόνου της. Σ' όλα τα παιχνίδια θριαμβεύει. Μήπως δεν θριαμβεύει, γενικότερα, και στη ζωή του Έλληνα; Της φορτώνει όλα τα βάρη που έπρεπε να φορτώνει στον εαυτό του. Πόσες εκφράσεις για την εκδήλωση της υποταγής του! Αν είναι της τύχης... Ότι είναι το τυχερό... Της τύχης τα γραμμένα... Ότι γράφει δεν ξεγράφει... Αν έχεις τύχη διάβαινε... Σαν δεν σου τρέχει που την κυνηγάς;... Και η ευχή πριν από κάθε επιδίωξή μας : Καλή τύχη.

Με τέτοια πεποίθηση της τύχης και του πεπρωμένου πως μπορεί να αντέξει και να ευδοκιμήσει η προσπάθεια. Κερδισμένους στο παιχνίδι της ζωής σπάνια θα αναγνωρίσουμε τους ικανούς. Εκείνους που αναγνωρίζουμε είναι οι τυχεροί. Στην τύχη δίνουμε όλοι το προβάδισμα. **Όλοι εκτός από το σκακιστή.** Αυτός όταν καθίσει αντίκρυ στη σκακιέρα του ξέρει ότι μόνον από την τύχη δεν έχει τίποτα να περιμένει. Ούτε το ζάρι, ούτε το χαρτί θα του δώσουν τη νίκη. Τα πάντα απ' αυτόν. Ισχύς του ο εαυτός του.

Υπεύθυνος

για τις πράξεις του, κύριος των τυχών του, δημιουργός της επιτυχίας και της αποτυχίας του, όπως στρώσει θα κοιμηθεί. Από κανένα δεν περιμένει. Γι' αυτό και ηττημένος δεν τα βάζει με την τύχη του. Τα βάζει με τον εαυτό του, που δεν πρόσεξε όσο έπρεπε, που δεν είχε την προπαίδεια η οποία του χρειαζόταν, που παρουσιάστηκε στον αγώνα με ατελή προπαρασκευή. Και προσπαθεί στο προσεχές ματς να φανεί καλλίτερος.

Αλλά έχει κι ένα χάρισμα ακόμα το σκάκι : Αγνοεί το κέρδος. Δεν καλείτε το φίλο στο σπίτι σας για να του πάρετε το πορτοφόλι, ούτε σας καλεί για να σας ανταποδώσει τα ίδια. Το παιχνίδι για το παιχνίδι. Μια ειρηνική μάχη που διευθύνουν δύο στρατηγοί, με τις ίδιες

ακριβώς προϋποθέσεις για τη νίκη και για την ήττα.

Τέτοια μια επινόηση και να μην την ανακηρύξουμε εθνικό παιχνίδι μας! Πόσο λίγο ξέρουμε τις ανάγκες μας»